

Asiantuntijalausunto

vastuualueen esimies Artsi Alanne 24.11.2025

Sisäasioiden rahoitus EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä 2028–2034 – sisäministeriön lausunto asiaan U 54/2025 vp

Tausta

Euroopan komissio julkaisi 16. heinäkuuta 2025 asetusehdotukset, jotka koskevat unionin rahoitustukea turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisasioille, rajaturvallisuuteen ja sisäisen turvallisuuden kysymyksiin ohjelmakaudella 2028–2034. Ehdotukset ovat osa EU:n monivuotista rahoituskehys ehdotusta ja sisäasioiden rahoitus esitetään sisällytettäväksi osaksi niin kutsuttua kumppanuusrahastoa.

Komission ehdotuksessa sisäasioiden rahoitukseen varattaisiin yhteensä 53 miljardia euroa (vuoden 2025 hinnoin), mikä on lähes kolminkertainen nykykauteen verrattuna. Rahoitus jakautuisi kansallisiin kumppanuussuunnitelmiin ja EU-välineeseen, joka on tarkoitettu ennakoiduttuihin menoihin. Sisäasioiden osalta rahoitus kohdennettaisiin kolmeen kokonaisuuteen: rajaturvallisuus ja viisumipolitiikka (BMV), turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttaminen (AMI) sekä sisäinen turvallisuus (IS). Suomen arvioitu saanto sisäasioiden rahoituksesta olisi noin 1,4 miljardia euroa.

Ehdotusten tavoitteena on vahvistaa EU:n kykyä hallita muuttoliikettä, turvata Schengen-alueen toimivuus ja varmistaa sisäinen turvallisuus muuttuvassa geopoliittisessa ympäristössä. Komissio painottaa palautusten tehostamista, rajaturvallisuuden vahvistamista ja vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää komission ehdotusten tavoitteita pääosin kannatettavina ja korostaa erityisesti Suomen asemaa itäisenä ulkorajavaltiona. On välttämätöntä, että rahoituksen käyttö tukee rajaturvallisuuden vahvistamista ja mahdollistaa joustavat ratkaisut muuttoliikkeen hallintaan.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamista koskevan asetuksen osalta valtioneuvosto painottaa, että rahaston tulee tukea yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän kehittämistä

ja varautumista tilanteisiin, joissa järjestelmään kohdistuu erityisiä paineita. Palautusten ja takaisinoton tehostaminen on keskeinen tavoite, ja rahoituksen tulee olla riittävän joustavaa, jotta sitä voidaan kohdentaa myös kolmansissa maissa toteutettaviin toimiin. Ulkoisen ulottuvuuden rahoitus tulee ensisijaisesti Globaali Eurooppa -välineestä, mutta AMI-rahoituksen tulee täydentää tätä. Lisäksi valtioneuvosto pitää tärkeänä laillisen maahanmuuton hallinnan kehittämistä jäsenvaltioiden tarpeiden mukaisesti sekä kotouttamisen alkuvaiheen tukemista tehokkaasti ja päällekkäisyyksiä välttäen.

Rajaturvallisuutta ja viisumipolitiikkaa koskevan asetuksen osalta valtioneuvosto katsoo, että vakavissa rajaturvallisuustilanteissa unionin tuki on kohdennettava ulkorajojen suojaamiseen ja turvallisuusuhkien torjuntaan vaarantamatta vapaan liikkuvuuden aluetta.

Rajaturvallisuusjärjestelmän tulee jatkossakin perustua jäsenvaltioiden ensisijaiseen vastuuseen, mutta unionin tuella on vahvistettava erityisesti ulkorajavaltioiden kykyä rajojen turvaamisessa ja laittoman muuttoliikkeen torjunnassa unionin yhteisillä ulkorajoilla. Viisumipolitiikan tuen tulee edistää kilpailukykyä ja laillista matkustamista sekä torjua väärinkäytöksiä ja turvallisuusuhkia.

Sisäistä turvallisuutta koskevan asetuksen osalta valtioneuvosto yhtyy komission arvioon uhkien monimuotoistumisesta ja korostaa tarvetta huomioida muuttuneen geopoliittisen tilanteen vaikutus EU:n sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteyksiin. Vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden ja hybridiuhkien torjunta sekä kriittisen infrastruktuurin suojele ovat keskeisiä tavoitteita. Lisäksi valtioneuvosto pitää tärkeänä rikosten uhrien suojelun lisäämistä tavoitteisiin. Toimijoiden määritelmä ei saisi rajoittua vain lainvalvontaviranomaisiin.

Valtioneuvosto katsoo, että rahoituksen käyttö on suunniteltava joustavasti ja siten, että se tukee Suomen erityisasemaa itäisenä ulkorajavaltiona ja varmistaa tavoitteiden tehokkaan toimeenpanon. Kansallisen osarahoituksen riittävä taso ja täysimääräinen operatiivinen EU-rahoitustuki viranomaisille, jotka vastaavat tehtävistä ja palveluista, jotka muodostavat unionin hyväksi suoritettavan julkisen palvelun ovat keskeisiä tavoitteiden saavuttamiseksi.